NOVICE

LETO III. - Št. 47 | V KOČEVJU, DNE 22. NOVEMBRA 1958 | Cena 10 din

Študijska knjižnica Mirana Jarca Novo mesto

1100 novih članov SZDL v Ribnici

Nedeljske volitve novih odborov SZLD v ribniški občini so pokazale res lep uspeh. Volitve so se udeležili vsi člani Socialistične zveze, poleg teh pa se je na dan volitev vključilo in volilo okrog 1.100 novih članov SZDL. V vrstah Socialistične zveze je danes skupno 3.106 članov, kar predstavlja 75,15% vseh volilnih upravičencev. Največ od teh je žena in sicer 1.612, moških 1.494. mladih ljudi, starih do 25 let, pa je 367. Vodstvo občinskega odbora SZDL in vaški odbori so pokazali pri teh volitvah, ki so bile po sistemu rednih volitev z glasovnicami, volilnimi odbori in skrinjicami, pravi smisel in organizacijsko sposobnost za uspešno izvedbo volitev.

Pot me je najprej pripeljala na občino, kjer je bila zbrana občinska volilna komisija. Še pred 9. uro sem dobil prve podatke z volišča, ki je obsegalo trg Ribnica. Volivci so trumoma prihajali na volišče in do tega časa je volilo že 330 volivcev. Seveda ne smemo pozabiti, da je bilo volišče lepo okrašeno.

Na povabilo članov volilne komisije, Maksa Nosana in Jožeta Babnika, sem prisedel k njima v avtomobil in ob 9. uri smo že bili pred voliščem v Goriči vasi. Volitve potekajo normalno, smo zvedeli, nato pa odšli na volišče v Hrovačo. Do 9. ure je volila tu že tretjina volivcev. Prav takrat je bila na volišču 76 letna Kovačičeva mama iz Male Hrovače. Kar malo nervozna je bila, ko je z očmi najprej preletela listo kandidatov, potem pa obkroževala imena.

V Otavice smo prišli ob 9.30 uri. Volitve so lepo potekale, do takrat je volilo že kakih 30% članov SZDL. Po slabi vaški poti smo se »prebijali« proti Lipovcu. Pot je bila zelo slaba, saj smo včasih skoro dobesedno plavali po lužah. V Lipovcu je bilo volišče v gasilnem domu. Tu so med prvimi prišle na volišče: Angela Dejak, stara 71 let, Marija Henigman, stra 69 let in Marija Petek stara 62 let, vse doma iz Lipovca. Do tega časa je volilo že skoro polovico volivcev.

V Dolenji vasi je bila v začetku bolj slaba volilna udeležba, kar pa se je kasneje popravilo. Med 9 kandidati za odbor smo videli tudi kandidatke, za nadzorni odbor pa sta kandidirali dve ženi. Na volišču je bil takrat tudi Franc Pogrelc, lončar iz Dolenje vasi. Izrabil sem priložnost in ga vprašal, kaj meni o kandidatih za novi odbor. Odgovoril je: »Menim, da so bili predlagani za odbor najboljši in prav je, da so med kandidati tudi žene, ki znajo marsikdaj postaviti besedo na pravo mesto. Želim, da bi bile vse kandidatke izvoljene.«

Ko smo se peljali proti Grčaricam, smo se spotoma oglasli še v Rakitnici. Tudi tu je bilo kot na vseh volilščih v občini volišče lepo okrašeno. Zvedeli smo, da je do 10. ure volilo že 66 volivcev. Čez kake četrt ure smo bili že v Grčaricah. Tu so do 10. ure skoro že zaključili z volitvami. Čakali so še samo nekaj zamudnikov iz oddaljenega kraja. Zvedeli smo, da so bili med prvimi volilci 80 letni Ignac More in 78 letni Franc Mikulič, oba iz Grčaric. Oba sta že dolgo let zavedna člana SZDL.

Ko smo se vračali proti Ribnici, smo spotoma obiskali še volišče v Prigorici, kjer je do 11. ure volilo 71 volivcev, na volišču v Nemški vasi pa 82 volivcev.

V Ribnici sta moja kolega izstopila, mesto njih pa sem dobil za družbo predsednika Obč. odbora SZDL, tov. Pužlja in sekretarja Obč. komiteja ZK, tov. Picka. Na volišču v Bukovici smo zvedeli, da imajo v Bukovici in Zadolju 63 članov SZDL, do 11.30 ure pa je prišlo na volišče 45 volivcev. Čakali so na Zadoljčane, ki do takrat še niso prišli volit. V Dane smo prišli okrog 12 ure. Članici volilnega odbora, Francka in Angelca, sta nam postregli s podatki o volilni udeležbi, ki pa so bili do takrat še precej skromni, ker so nekateri odlašali z volitvami po južini.

Iz Dan smo odšli v Sajevec, se na hitro pomenili o volitvah, ki so potekale v redu, od tam pa v Jurjevico. Volišče je bilo v zadružnem domu. Tu je že do 12. ure volilo 149 volivcev, to je skoraj vsi volilni upravičenci. V Kotu nas je pozdravil pred voliščem lep slavolok. Na volišču so čakali samo še na nekaj zamudnikov. Volilna udeležba je bila v Kotu zelo lepa in so se uvrstili med najboljše v občini. Ko smo prišli v Breže, so nam člani volilnega odbora takoj postregli z novico, da je volil na njihovem volišču najstarejši volivec, 91 letni Janez Grebenc iz Brež, ki je prišel na volišče okrog 9. ure skupno s ženo, ki je namerila tudi že lepo starost — 76 let.

Na svoji poti smo obiskali tudi še volišča: Žlebič, Slatnik, Sušje, Dolenji lazi in Breg. Povsod so nam pripovedovali o lepih izidih volitev.

Volitve v ribniški občini so pokazale zrelost naših ljudi in predanost Socialistični zvezi, to pa je največji uspeh nedeljskih volitev.

K. Oražem

Volilni rezultati

	Volilo	novi člani	
Ribnica:	827	227	84,7%
Gorenja vas:	237	75	100 %
Breg:	111	23	99,2%
Dolenji Lazi:	131	17	92,6%
Žlebič:	94	21	98 %
Slatnik:	60	30	89 %
Sušje:	72	31	75,5%
Jurjevica:	162	52	98,8%
Breže:	75	35	75,3%
Kot:	73	10	93,3%
Bukovica:	88	3	83,8%
Dane:	32	11	37,8%
Hrovača:	124	70	73,8%
Goriča vas:	149	93	56,9%
Nemška vas:	124	41	76,5%
Prigorica:	142	60	52,6%
Dolenja vas:	182	117	45,4%
Rakitnica:	136	91	58,3%
Grčarice:	140	4	96 %
Otavice:	49	21	52 %
Lipovec:	62	32	88,3%
Sajevec:	36	13	55,6%

Za boljše razumevanje moramo povedati: v koloni »volilo«, smo navedli število volivcev, ki so se udeležili volitev, v drugi koloni »novi člani«, smo navedli število novih članov Socialistične zveze, ki so se z udeležbo na volitvah vključili v organizacijo in v tretji koloni odstotek udeležencev v primerjavi s skupnim številom ljudi, ki imajo volilno pravico.

-žem

Mesto ob morju? Ne, samo spreten posnetek Ribnice

Naš komentar

NOVA DOLOČILA

V Beogradu pripravljajo nov zakonski osnutek o delovnih odnosih. Gre predvsem za izpopolnitev predpisov o delovni inšpekciji, posredovanju dela, začasnem delovnem razmerju in odpovedi dela.

Zaradi slabega dela delovne inšpekcije se je povečalo število delovnih nezgod, kar je veliko breme za nas vse. Vedno je manj delovnih inšpektorjev, od leta 1954 je njihovo število padlo za več kot 200 in zaradi tega je tudi manj inšpekcijskih pregledov. Precej podjetij je, ki nimajo še svojih pravilnikov o higiensko - tehnični zaščiti, zaradi premajhnega nadzora inšpektorjev so tudi zaščitne mere pomanjkljive. Vse to, posebno pa še nova organizacijska načela delovne inšpekcije, bo določeno v novem zakonu.

Po naših podjetjih in ustanovah se še vedno dogaja, da zaposlijo posamezne delavce bolj po »zvezah« in poznanstvu, največkrat pa take, ki podjetju niso nujno potrebni. Zato se po novih predpisih predvideva, da se bo delavce sprejemalo izključno samo preko posredovalnice za delo.

Zakon o delovnih razmerjih je precej zapletel določila pri disciplinski odpovedi delovnega razmerja. Organi delavskega upravljanja imajo velike težave, če hočejo izločiti iz kolektiva človeka, ki ruši storilnost in delovno disciplino, ker ima velike možnosti nadaljnjih pritožb na občino in stopi odpoved v veljavo šele po daljšem času. Ves postopek je hudo zapleten, zato bodo nova določila to poenostavila.

Predvidena je tudi sprememba v določilih za sklepanju začasnega delovnega razmerja.

NOVA DELOVNA ZMAGA NAŠE MLADINE

Bliža se veliki dan — 23. november, ko bo moderna avtomobilska cesta Bratstva in enotnosti Ljubljana—Zagreb svečano odprta. Cestišče avtostrade je končano. Široka, svetla črta se v rahlih nagibih elegantno vije med dolenjskimi hribčki proti hrvatski meji. Cesta je brez ostrih ovinkov, vzponov in spustov.

Cesta je prazna in zaprta s številnimi zapornicami. Vožnja po njej je še prepovedana. Brigadirji opravljajo zadnja dela in urejajo okolje ceste, da bo vožnja tudi s te strani prijetna.

Svečana otvoritev bo v nedeljo, 23. novembra, ob 8.30 pri Jankomirskem mostu, centralna proslava pa bo dve uri kasneje v Novem mestu.

Most čez Savo pri Jankomiru blizu Zagreba je dolg 330 m. Zgraditev mostu pri Jankomiru, od katerega je bilo v največji meri odvisno, ali bo avtomobilska cesta pravočasno izročena prometu, pomeni rekord, kakršnega pri graditvi takšnih objektov redkokdaj dosežejo tudi v bolj razvitih deželah.

Celoten most, razen betonskih stebrov, ki so jih postavili že prej, je bil zgrajen v nekaj več kot šestih mesecih. Vanj so vgradili nad 600 ton jeklene in aluminijeve konstrukcije.

Za udeležence proslave je odobren 75 % popust na redno vozno ceno. Udeleženci naj kupijo na odhodni železniški postaji vozno karto po polovični ceni do Novega mesta na podlagi objav, izdanih in potrjenih od šolskih vodstev ali vodstev Ljudske mladine. Te karte bodo veljale tudi za brezplačen povratek. Objave morajo biti žigosane z žigom postaje in datumom ob odhodu in povratku. Popust velja za vse vrste vlakov v Sloveniji do Novega mesta in nazaj. Vozili bodo tudi posebni vlaki iz Murske Sobote, Maribora, Celja, Kranja in Ljubljane.

PO SVETU

Najvažnejši dogodek tedna je vojaški udar v Sudanu. Šef generalnega štaba, Ibrahim Abud, je v imenu vojske prevzel oblast in razpustil vse stranke. Armada je zasedla vsa javna poslopja, zaprla redakcije časopisov in postavila močne straže pred veleposlaništva. Novi režim sta podprla šef vladajoče stranke, Mahdi in vodja koalicijske Narodnodemokratske stranke, Ali Mirgani. Menijo, da si je novi režim s tem že zagotovil široko zaslombo. General Abud je pozval diplomatske predstavnike tujih dežel, naj njihove vlade priznajo novi režim v Sudanu. Kakor se je zvedelo, je bil prevrat brez prelivanja krvi.

Delegacija koroških Slovencev je izročila avstrijski vladi memorandum o manjšinskem šolstvu na Koroškem. Spomenico so zročili tudi veleposlanikom ZDA, Sovjetske zveze, Velike Britanije, z njo pa so seznanili tudi naše veleposlaništvo na Dunaju. Delegacijo je sprejel načelnik oddelka pri Zvezni vladi, dr. Chalupka. Kancler Raab delegacije »zaradi prezaposlenosti« ni mogel sprejeti! Predstavniki koroških Slovencev so zaprosili za sprejem pri predsedniku avstrijske republike, dr. Scharfu. Ta pa jim je odgovoril, da jih lahko sprejme le, če bi se v tej zadevi obrnil nanj eden izmed avstrijskih ministrov.

V Parizu je bil poseben sestanek stalnega sveta Atlantskega pakta, na katerem so obravnavali položaj po nedavnem sovjetskem poročilu v Berlinu. Po polurnem sestanku je zastopnik Atlantskega pakta izjavil, da so položaj obravnavali brez »alarma in zgubljanja upanja«. Zastopniki ZDA, Velike Britanije in Francije so poučarili, da »ne bodo priznali nobene enostranske akcije v Berlinu«.

V Ženevi se nadaljuje konferenca zastopnikov treh velesil o ustavitvi jedrskih poskusov, prav tako pa tudi konferenca zastopnikov desetih vzhodnih in zahodnih držav o preprečevanju nenadnega napada. Obe konferenci sta zašli v slepo ulico, ker se udeleženci ne morejo sporazumeti o dnevnem redu.

V britanski prestolnici, v Londonu, se je začela konferenca predstavnikov britanske vlade in voditeljev malteških političnih strank. Razpravljajo o prihodnji ustavi tega sredozemskega otoka. Prevladuje mnenje, da je malo upanja, da bi se konferenca uspešno končala.

V Parizu so objavili vrsto vladnih dekretov, ki urejajo raziskovanje in eksploatacijo nafte v Sahari. Francozi želijo, da bi pritegnili inozemski kapital k raziskovanju te največje puščave. Dekreti tudi pravijo, da bodo nafto in rude v Sahari lahko izkoriščala samo francoska ali pa mešana podjetja, da inozemstvo ne sme sodelovati z več kakor 49 odstotki kapitala. Približno 80 francoskih družb je v sodelovanju z ameriškimi, britanskimi, zahodnonemškimi in drugimi inozemskimi podjetji vložilo v minulih sedmih letih približno 120 milijard frankov v raziskovalna dela v Sahari.

V Sovjetski zvezi bodo v prihodnjih letih izvedli šolsko reformo z namenom, da bi okrepili vezi med šolo in življenjem ter poskrbeli za nadaljnji razvoj izobraževalnega sistema v državi. Po načrtu za reformo naj bi vpeljali namesto obveznega sedemletnega šolanja osemletke. Načalje se bo morala vsa mladina, ki konča šolo, vključiti v družbenokoristno delo. V drugem delu srednješolskega izobraževanja bo vsa mladina deležna popolne splošne izobrazbe v šolah za delavce in kmečko mladino, v srednjih splošnih političnih šolah in v tehnikumih.

Opazovalci OZN v Libanonu so poslali generalnemu sekretarju OZN svojo peto in verjetno zadnje poročilo, v katerem pravijo, da njihova navzočnost v Libanonu zdaj ni več potrebna. Kakor napovedujejo v Beirutu, bo 200 opazovalcev OZN še ta mesec zapustilo deželo.

Ljudski univerzi je treba dati trdna tla!

Ljudska univerza v Kočevju je priredila v pretekli sezoni okrog 20 predavanj z raznih področij, in sicer v Kočevju, Rudniku, Fari, Stari cerkvi, Predgradu in še nekaterih drugih krajih. Obisk na predavanjih je bil dober. Pri delu pa je imela precej težav, ena od teh so bili — predavatelji. Pogrešali so tudi večjo pomoč od Ljudske univerze v Ljubljani.

Da se postavi delovanje Ljudske univerze v Kočevju na trdna tla, je Občinski svet Svobod in prosvetnih društev Kočevje sklical 12. novembra posvet, na katerem naj bi se pogovorili o novem načinu dela te institucije. Posveta sta se udeležila tudi dva predstavnika Ljudske univerze iz Ljubljane.

Ko so razpravljali o tem vprašanju, so prišli do zaključka, da se ustanovi v Kočevju Ljudska univerza, ki bi bila podružnica Ljudske univerze Ljubljana. Ljubljana je precej oddaljena od Kočevja zato kočevski LU niso mogli nuditi tolike pomoči kot bi jo sicer.

Predlog o podružnici Ljudske univerze v Kočevju je bil soglasno sprejet in bo delovala kot samostojen zavod, s svojim upravnim odborom, upravnikom in svojimi pravili. Ustanovitelj je Občinski odbor SZDL Kočevje, ki bo nudil vso pomoč, pomoč pa bo dala tudi LU Ljubljana. Izvoljen je bil iniciativni odbor s predsednikom, tovarišem Smolejem. Odborova naloga je, da pripravi vse potrebno, da se sklep o ustanovitvi tega zavoda, če ga tako imenujemo, čimprej spremeni v stvarnost.

Prostori za poslovanje so zagotovljeni v zgradbi, kjer je knjižnica. Del prostorov zaseda sedaj podjetje »Trgopromet«. Čim se bodo izselili, predvidoma bo to kmalu, bo dobila te prostore Ljudska univerza. Tu bo poleg knjižnice čitalnica, klubski prostori itd. Nabavili bodo televizor, kar bo razveselilo mnoge.

Iniciativni odbor bo skupno s komisijo za izobraževanje pri svetu za kulturo in prosveto določil upravno obliko LU.

Prepričani smo, da bo delo kmalu zaživelo v vsej pestrosti. LU bo poleg predavanj organizirala razna predavanja za pridobitev kvalifikacij delavcev in uslužbencev, za organe delavskega samoupravljanja, v načrtu je šola za starše, ni izključena tudi večerna šola za odrasle in razna predavanja.

Finančna sredstva za delo do konca leta so zagotovljena, za prihodnje leto pa bo ObLO v proračunu zagotovil sredstva, da bo delo nemoteno potekalo, del sredstev pa bodo brez dvoma prispevala tudi podjetja.

V prvi fazi dela bo Ljudska univerza delala na ožjem območju v Kočevju, kasneje pa bo razširila delovanje tudi na ostale kraje občine. Želimo jim veliko uspehov.

Na novo elektrificirane vasi

Vedno manj je vasi in zaselkov v kočevski občini, ki bi ne imeli elektrike. Težko bi našteli vse vasi, ki so po vojni bile elektrificirane, vsako leto se jim pridruži nekaj novih. Letos, za 29. november, praznik republike bo elektrika zasvetila v vaseh: Vimolju, Čepljah in javna razsvetljava v Predgradu, Mavercu, Brsniku, v Starem logu, če bo vreme ugodno pa do konca leta še v Vimolu poč Banja Loko, Strojičih in Papežih. Po vsej verjetnosti pa bodo letos dobili elektriko tudi obe Podgore in Zagradec, ki spadajo pod črnomeljsko občino.

Moramo povedati, da so se posebno trudili, da pridejo do elektrike vaščani Bosljive Loke, toda letos žal še ne bodo uresničene njihove želje. Električen voč do njihove vasi bo napeljan delno onstran Kolpe in v dogovoru z občino Skrad bi oni prispevali polovico sredstev drugo polovico pa občina Kočevje. Toda v Skradu je zmanjkalo denarja in gradnja ni končana. Naša občina je za določeni denar, gre za 700.000 din, kupila elektrifikacijski material, ki bo dan v oskrbo krajevnemu odboru Bosljiva Loka in ga bodo pri elektrifikaciji uporabili drugo leto.

Te vasi bodo proslavo Dneva republike združile s proslavo prihoda dolgo želene elektrike in prepričani smo, da bo mogočna sila, ki se pretaka po tankih nitkah, bogato vrnila vloženi trud in zaostali kraji bodo hitreje napredovali.

-mc.

Sprejeti znesek je treba podvojiti!

Občinski ljudski odbor Lašče je dodelil krajevnim odborom za komunalno dejavnost sredstva v višini 2,300.000 din. Do sedaj so porabili nekateri krajevni odbori od gornjega zneska 1,600.000 din, ostala sredstva pa še čakajo.

Nekateri krajevni odbori kot na primer na Robu, Rašici, Turjaku, Krvavi peči, Velikih Poljanah in še nekateri drugi delajo marljivo in so dodeljena sredstva koristno uporabili. Urejenih je bilo več vaških potov, studencev, zajetij vodovodov itd. Povedati moramo, da so bila denarna sredstva, ki so jih dobili krajevni odbori od ObLO porabljena samo za plačilo tehničnega materiala in tehničnega vodstva za nadzor nad delom, vse ostalo pa so opravili ljudje s prostovoljnim delom. Delo je odtehtalo precej več kakor pa je znašal prispevek ljudskega odbora. Tu se zrcali prizadevnost ljudi, ki skrbe za komunalno ureditev svojih krajev.

Krajevni odbori naj bi vodili točno evidenco v dinarski vrednosti opravljnega prostovoljnega dela in drugih prispevkov. To bi bilo potrebno zavoljo tega, da bi bila jasna slika, koliko je prispevala za komunalno ureditev v tem ali drugem kraju družba in zasebniki.

Pa še beseda o tistih krajevnih odborih, ki se malo ali nič ne trudijo za komunalno dejavnost v svojem kraju! ObLO je tudi njim namenil sredstva. Če bi znali organizirati delo tako kot v tistih krajevnih odborih, ki so znesek, ki so ga prejeli od občine več kot podvojili, bi tudi v njihovem kraju lahko marsikaj koristnega uredili. Zato pa ni vseeno, kdo sedi v krajevnem odboru — dobri ali slabi odborniki. Še je čas, čeprav malo pozno, da se popravi zamujeno.

Več pozornosti obrtništvu

Pretekli teden je bila v Ljubljani prva redna seja Republiške obrtne zbornice. Ugotovljeno je bilo, da ljudski odbori čestokrat premalo skrbe za razvoj obrti. Zato tudi ni čudno, da so za razvoj obrti ponekod porabili komaj tri četrtine planiranih sredstev. Republiški plan za povečanje števila zaposlenih je predvidel 17 tisoč novih delavcev, dočim so predvideli okrajni plani le 58%. Zadnji čas je, da se ljudski odbori in sveti zavedo, da je obrtništvo del naše industrije in mora iti tudi vzporedno z njo. Ker je dvig standarda odvisen tudi od tega, je potreben razvoj obrti z ozirom na potrebe potrošnikov.

Zadružniki! V nedeljo vsi na volitve v prve zadružne svete!

Zunanjepolitični komentar

NI MIRU

V vzhodni Evropi radio, tisk, razne konference in druge priložnosti nenehno izrabljajo za napade proti Jugoslaviji, za žalitve, za potvarjanje dejstev, za pačenje resnice, za »dokaze« jugoslovanskega revizionizma itd. itd. Celo proslave enainštiridesete obletnice Oktobrske revolucije so porabili za to da so načrtno napadli Jugoslavijo. Tako je predsednik vzhodnonemške vlade, Otto Grottewohl, ob tej priložnosti v svojem slovesnem govoru zatrjeval nič manj kakor to, »da je Jugoslavija že zapustila pota socializma in da bo vse bolj pripadala taboru sovražnikov socializma, da je že zdaj orodje v rokah imperializma in da bo naposled — prej ali slej — obsojena na propad.« Na proslavi obletnice oktobrske revolucije v Sofiji se je članici Centralnega komiteja bolgarske komunistične partije. Coli Dragojčevi, prav tako zdelo potrebno, da z znanimi obdolžitvami grobo napade našo državo. Seveda bi nekaj manjkalo, če se ob tej priložnosti ne bi oglasili tudi Albanci. V gonji proti Jugoslaviji očitno nosijo zastavo in tako tudi napadi ob prazniku 7. novembra niso minili brez njih.

Naša vlada je tako pri vzhodnonemški kakor tudi pri albanski vladi vložila protestni noti. V njih je opozorila na te napade kot na pobudnike za poslabšanje odnosov med Jugoslavijo in temi državami. Tako je naša vlada po državniški poti protestirala proti gonji; toda pri tej stvari ne gre samo za odnose med posameznimi državami marveč za mnogo več.

Gonja proti Jugoslaviji ima vsekakor namen prisiliti našo državo k vstopu v takoimenovani socialistični tabor, se pravi — k politiki, ki jo naša država dosledno odklanja kot škodljivo za današnji mednarodni položaj, kajti razdelitev sveta na dva tabora, oziroma bloka, je nenehni vir napetosti, razplamtevanja hladne vojne in nevarnosti za mir. Prav dosledna protiblokovska politika je Jugoslaviji prinesla ugled v svetu, spoštovanje, ki pa ga nikakor ne morejo uničiti laži, potvarjanje dejstev in izjave, da je naša država »imperialistično« orodje. Zunanja politika Jugoslavije, njena prizadevanja v Združenih narodih, prizadevanja za sodelovanje in normalne odnose z vsemi državami na svetu ne glede na notranje ureditve, dajejo dnevno dokaze, da so take trditve brez vsake podlage, zlagane in izmišljene. Njihovi udarci torej zadevajo v prazno. Seveda pa niso brez posledic, vendar ne za našo državo, pač pa zanje same, za mednarodno delavsko gibanje in za razvoj socializma.

Ko je VII. kongres Zveze komunistov Jugoslavije razčlenil odnose z vzhodnimi državami v preteklem razdobju, je med drugim ugotovil tudi tole: »Nepravilen odnos do Jugoslavije in pritisk, ki ga je Stalin naperil zoper Jugoslavijo, so imeli hude posledice . . .«

V današnjem položaju in spričo gonje proti Jugoslaviji, ki prihaja iz tabora socialističnih držav, lahko trdimo, da današnje razdobje — čeprav je Stalin že zdavnaj v grobu — po škodljivih posledicah za mednarodno delavsko gibanje prav nič ne zaostaja za tedanjimi časi. Delavske množice po svetu danes spet močno dvomijo o pravilnosti politike, ki jo izvaja vzhodni blok proti Jugoslaviji in o upravičenosti pritiska, ki ima namen Jugoslavijo prisiliti na kolena. Taki dvomi pa seveda hromijo revolucionarno moč teh množic in neposredno vplivajo na razvoj socialističnih sil v svetu.

Invalidu ustrezno delovno mesto!

V službi zaposlovanja je zaposlovanje invalidov in za delo manj zmožnih posebno poglavje, posebno zato, ker zahteva izčrpnega poznavanja tako delovnih mest kakor sposobnosti in zmožnosti invalida. Že zakon o delovnih razmerjih predvideva po 83. členu posebno komisijo v podjetju, ki ugotavlja delovna mesta, ki so primerna za invalide. Vendar te komisije v naših podjetjih še niso oživele. Da je temu tako, je v dobršni meri kriva zamuda pri ugotavljanju analitske ocene delovnih mest, v drugi vrsti pa tudi dejstvo, da Zavod za rehabilitacijo invalidov v Ljubljani ne zmore vsega dela, ki je potrebno pri ugotavljanju psihofizičnih sposobnosti in zmožnosti invalidov zaradi preobremenjenosti. Poklicne svetovalnice, ki so do zdaj svetovale pri izbiri poklica le mladini, bodo prevzele tudi svetovanje poklica in tudi delovnega mesta posameznim invalidom.

Osnovni princip »pravega človeka na pravo delovno mesto« velja tudi za zaposlovanje invalidov. Zato je treba dobro poznati delovna mesta, dobro pa tudi zmožnosti in sposobnosti invalida, le tako je mogoče dobiti skladno rešitev. To pa je tudi osnovni namen zaposlovanja invalidov — najti delo, ki mu bo ustrezalo, na katerem bo mogel uporabljati svoje telesne in duševne zmogljivosti in sposobnosti, tako da bo lahko dosegal polni delovni učinek, za kar bo prejemal tudi polno plačilo za vloženo delo.

Poznavanju delovnih mest (delovnih operacij na posameznem delovnem mestu) bi analitska ocena delovnih mest dala odlično osnovo. To delo pa ni enostavno, terja tudi mnogo časa. Zato je Zavod za rehabilitacijo invalidov poskusil enostavnejšo metodo, ki more za naše trenutne potrebe dati še kar zadovoljive rezultate — s pomočjo ankete v podjetju ugotoviti, katera delovna mesta bi bila primerna za zaposlitev posamezne vrste invalidov. Tako anketo je Zavod izvedel v štirih podjetjih ljubljanskega okraja, med drugim tudi v Tekstilani v Kočevju.

Upravni odbor Posredovalnice za delo pri ObLO Kočevje, ki je pred kratkim imel svojo sejo, je razpravljal o zaposlovanju invalidov in sklenil, da ustanovi posebno komisijo, ki bo s podobnim načinom skušala pripraviti ugotovitev možnosti za zaposlovanje invalidov v občinah Kočevje, Ribnica, Sodražica in Velike Lašče. Ob tem pa je razpravljal tudi o drugi možnosti, ki bi prispevala k hitrejšemu zaposlovanju invalidov in za delo manj zmožnih oseb.

V Ljubljani namreč že dalj časa uspešno dela Zavod za zaposlovanje invalidov. Tudi v Kočevju so možnosti, da bi bil ustanovljen tak zavod. Na predlog upravnega odbora Posredovalnice za delo je o tem razpravljal tudi gospodarski svet pri občini Kočevje. Strinjal se je s predlogom in tako je vprašanje ustanovitve takega zavoda že na dnevnem redu zasedanja Občinskega ljudskega odbora Kočevje, ki bo ta teden.

V čem je pomen takega zavoda? Zavod za zaposlovanje invalidov in za delo manj zmožnih se ukvarja z dejavnostmi, ki jih druge gospodarske organizacije še niso izčrpale, bodisi da sploh niso razvite, so pa glede na določeno področje potrebne. Te dejavnosti pa so obenem takšne, da je možna skorajšnja priučitev delovnih operacij, delo ni toliko vezano na skupen obrat, možno ga je opravljati v določenih primerih tudi na domu. Prav ta zadnja možnost daje pogoje, da se v takem zavodu zaposle tisti invalidi, ki bi morda ne bili sposobni, delati v kolektivu, ali pa se zaposli one za delo manj zmožne osebe, ki so vezane na družino, tako da morejo na primer matere, tudi paziti na svoj naraščaj. Akordno delo v taki organizaciji dela torej ni vezano na določen delovni čas. Ti osnovni elementi dejavnosti in načina organizacije zavoda nudijo ugodne pogoje za zaposlitev raznih invalidov in za delo manj zmožnih ljudi, ki bi jim v podjetjih samih težko v krajšem času našli primerno delo. To pa je v pomoč tudi socialni službi, ki more tako družbo razbremeniti raznih dajatev. Ti ljudje si tako lahko s svojim delom ustvarjajo lastne dohodke. Postanejo ekonomsko samostojni, dvigne se njihova zavest, da so enakovredni drugim, ki morejo s svojimi rokami zaslužiti za svoje življenjske potrebe.

Zavod za zaposlovanje invalidov ne nudi torej samo materialne ugodnosti, ampak ima tudi moralno-političen pomen za invalida, ki dela v njem. To pa je vrednost takega zavoda, ki kot prehodna točka že zaposluje ljudi, katerih delazmožnost je bila zmanjšana zaradi nezgode ali zaradi daljše bolezni.

S SEJE OKRAJNEGA SVETA ZA GRADBENIŠTVO

Čez 40 milijonov za ribniško opekarno

Na drugi redni seji sveta za gradbeništvo OLO Ljubljana, ki je bila pretekli teden v Ljubljani, so razpravljali o povečavi okrajnega perspektivnega plana v gradbeništvu in industriji gradbenega materiala v zvezi s priključitvijo dela trboveljskega okraja. Med drugim so potrdili tudi investicijski plan za opekarno v Ribnici.

Zadnje čase je povečana skrb za stanovanjsko izgradnjo. Zaradi tega bo tudi potrebno nekajkrat povečati industrijo gradbenega materiala. To pa ne samo v okolici Ljubljane ampak po vsem okraju. Razumljivo je, da se bo z dvigom proizvodnje gradbeni material tudi pocenil. Za industrijo gradbenega materiala so v okolici Ljubljane dobri pogoji! Opekarske gline, gradbenega kamna je več kot dovolj. Ponekod gradbeni material še vedno proizvajajo na obrtniški način, vendar moramo stremeti za industrializacijo. Kjer bodo dopuščale možnosti, bodo renovirana sedanja podjetja. Tako je v načrtu razširitev dobrepoljskega kamnoloma, v apnenici pa bodo namestili še eno peč za kuhanje apna. S tem se bo proizvodnja dvignila za okrog 280%! Na seji so se tudi dogovorili, da bodo gradbenim podjetjem predložili razširitev obrtniških dejavnosti v podjetjih. Razpravljali so tudi o sezonskem delu v gradbeništvu. Sezonsko delo bodo počasi ukinili s primerno preobrazbo dela. Ko bo vse to urejeno, lahko upamo, da se bo gradnja stanovanj pocenila.

Na koncu so še razpravljali o možnostih razširitve nekaterih opekarn. V poštev pridejo opekarne v Mengšu, Črnučah, na Vrhniki, v Ribnici in drugod. Za ribniško opekarno so potrdili investicijski kredit v višini 40,583.000 dinarjev. Od tega odpade na osnovna sredstva 39 milijonov in pol, 1,083.000 pa na obratna sredstva. S tem se bo proizvodnja ribniške opekarne dvignila za 3763 ton opečnih izdelkov letno ali za 60 odstotkov. Vrednost proizvodnje se bo povečala za 13 milijonov 228 tisoč din ali za 55%.

-vec

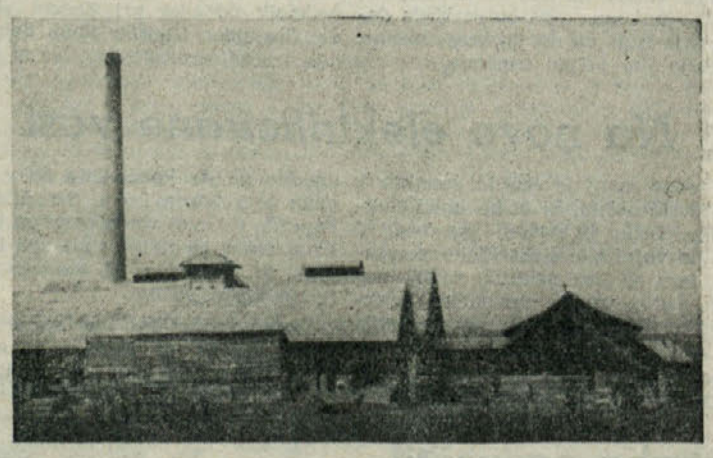

Vzhodni del opekarne v Ribnici, obnovljen oziroma zgrajen po l. 1955. Z novo rekonstrukcijo pa se bo proizvodnja povečala za 55%

Dolenjevaščani preganjajo zaostalost

Zadružni obrati pri KZ Dolenja vas solidno poslujejo. Na kratko si oglejmo delo teh obratov. Mizarska delavnica zaposluje devet ljudi. V delavnici opravljajo uslužnostna dela zadružnikom, sposobni pa so in opravljajo tudi večja dela — stavbno pohištvo za razna podjetja. Kolektiv te delavnice je zelo aktiven. Delavnica je v sestavu zadruge in če bo ostala tudi naprej, ima zadruga v načrtu gradnjo nove mizarske delavnice poleg destilarne. Omeniti moramo, da dela kolektiv mizarske delavnice v tujih prostorih. Zraven delavnice bi zadruga zgradila tudi strojnico.

Gradbeni odsek šteje sedem zidarjev, štiri tesarje in enega pečarja. Opravljajo uslužnostna gradbena in tesarska dela pretežno v ribniški občini. Tudi ta odsek je aktiven.

Iz prostorov zapuščenega hleva je zadruga napravila več sodobnih prostorov. Urejen je bil sodoben mesarski lokal s hladilnico. Ker se zadruga ne bavi z mesnico, ga je dala v najem podjetju »Mesnina« Kočevje. Tu sedaj prodajajo meso vsako soboto in nedeljo dopoldne. S tem je bilo ustreženo številnim potrošnikom iz Dolenje vasi in okoliških krajev. Ljudje bi radi videli, da bi bila mesnica odprta vsak dan, vendar to zaenkrat ni izvedljivo.

Pod isto streho je uredila zadruga tudi sodobno zbiralnico mleka s hladilnico. Zadruga odkupi dnevno od 400 do 500 litrov mleka, ki ga oddajajo ljubljanskim mlekarnam. Mleko plačujejo po 20 din liter, tistim, ki prinesejo mleko iz oddaljenih vasi, plačajo 2 din več, to je 22 din. Dobaviteljem mleka je dala zadruga v uporabo 75 10-litrskih posod za mleko, kar je bilo potrebno iz higienskih razlogov. Hladilnico uporabljajo tudi trgovine iz dolenjevaškega okoliša in zadružniki. To je stalo zadrugo okrog 1,500.000 din.

Vse te na videz drobne stvari so za ta kraj velikega pomena, kakor je velikega pomena tudi čistilnica žita, ki jo je nabavila zadruga za potrebe svojih članov. Zadružniki znajo ceniti prizadevanje zadruge, ki je uvedla že marsikatero novost, od katere imajo neposredno korist sami. Tako tudi prebivalci Dolenje vasi uspešno preganjajo zaostalost svoje vasi.

K. O.

PREDVOLILNE PRIPRAVE V DOBREPOLJSKI DOLINI

Razen Ponikev, povsod dobro!

Tudi v dobrepoljski občini imajo zadružniki sestanke za bližajoče se volitve v zadružne svete. Moramo reči, da so ti sestanki dobro obiskani in po svojih diskusijah tudi plodni. Kaj zanima predvsem naše zadružnike? Seveda je na prvem mestu odkup in cene kmetijskih pridelkov. O tem je največ razpravljanja. Dosti govora je tudi o sklepanju pogodb za setev hibridne koruze v prihodnjem letu, o umetnem gnojilu in o strojni obdelavi zemljišč. Na vrsti so še drugi pomenki, o notranjih in zunanjih političnih dogodkih, o reševanju raznih perečih komunalnih potreb v občini in precejšnje zanimanje je tudi za potek graditve tovarne pletenin na postaji in kdaj bo pričela obratovati. Vendar so to samo glavne teme, na teh sestankih je še dosti drugih, predvsem krajevnih potreb posameznih vasi. Seveda na koncu vsakega takega sestanka zadružnikov so predlagani tudi kandidati za zadružni svet.

Takšna je podoba letošnjih poznih jesenskih večerov v dobrepoljski dolini. Moramo reči, da so ti sestanki zadružnikov povsod dobro uspeli. Edina izjema je vas Ponikve. Čudimo se, zakaj v tej vasi ni prišlo do sestanka zadružnikov. Po vsej verjetnosti so ljudje nasedli zopet nekemu »pametnemu«, kateri misli, da bodo Ponikve lahko brez svojih predstavnikov v zadružnem svetu. To se lahko že v bližnji bodočnosti krepko maščuje. In kdo bo trpel škodo, ako ne oni sami?

Že sedaj se vidi, kašen bo bodoči zadružni svet. Moremo reči, da so izbrani res najboljši, vsaj v večini primerov. Precej je tudi mladih gospodarjev iz vrst mladih zadružnikov; edina šibka točka so zopet žene-zadružnice. Teh je vse premalo v zadružnem svetu KZ Dobrepolje. Saj je toliko nerešenih vprašanj prav na njihovem področju dela. Tudi pri izbiri kandidatov za zadružne svete se je zopet pojavila stara parola »ženska je dobra samo za metlo, kuhalnico in . . .«: Dobro vemo, kaj so dale naše žene v NOB in kaj so doprinesle v povojni izgradnji naše dežele. Že iz teh razlogov jim ne smemo odrekati tistega, kar jim pripada. Sicer ni tako samo v Dobrepolju, temveč tudi marsikje drugod.

Sestanki zadružnikov po vaseh so bili na pobudo vaških organizacij SZDL ob podpori občinskega odbora SZDL. Na področju KZ Struge, so biti ti sestanki že prej. Predlagani kandidati so dobri. Lahko rečemo, da so tudi tukaj predlagali res najboljše ljudi v bodoči zadružni svet.

Želimo, da bi bili predlagani kandidati res tudi izvoljeni, kar bodo zadružniki potrdili tudi na dan volitev v zadružne svete. Upamo, da bo z novo zadružno politiko sodelovanje med kmetijskimi zadrugami in privatnimi proizvajalci tesnejše, kar bo koristno za vse. To se je pokazalo že letošnjo jesen pri KZ Dobrepolje, ki je pod vodstvom novega upravnika uspela prodati vse viške poljedelskih pridelkov. Tako je bil prodan ves krompir po ugodnih cenah in še bi ga lahko prodali. Nadalje je ta zadruga kupila okoli 10 vagonov želoda po zelo ugodni ceni 12 din za kilogram, kar predstavlja lepe denarje za pridne nabiralce in še ima sklepnih pogodb za okoli pet vagonov. Sedaj bo pričela z odkupom hrastovih ježic in drugih poznih jesenskih pridelkov, kakor tudi z odkupom suhe robe, v prvi vrsti zobotrebcev. Zaradi takšne dobre odkupne politike raste tudi zaupanje v to zadrugo, ki je bila v preteklih letih tako omajano.

So vodovodi tudi v gasilske namene pripravni?

Pred kratkim je bil objavljen v »Novicah« članek, v katerem je opisano stanje vodovodov v kočevski občini. Ta opis pa je v toliko pomanjkljiv, ker je smoter — preskrba prebivalstva z zdravo pitno vodo. Važna je tudi oskrba krajev z vodo za morebitne gasilske akcije. S preskrbo vode za uspešne nastope v slučaju potrebe je namreč Kočevska zelo, zelo slabo oskrbljena, saj razen v Kočevju in krajev ob Rinži ter Kolpske doline nimamo nikjer tekoče vode, ki bi jo lahko uporabljali v te namene.

Vodovod v Kočevju res obstoja ter je njegovo omrežje že zelo razširjeno, vendar si upam trditi, da se ne polagajo njegovi podaljški smotrno. Podaljšan je n. pr. cevovod od Stare cerkve preko Mlake na KU Mlaka, a nihče se ni spomnil, niti investitor niti podjetje niti krajevni odbor na Mlaki, da bi tudi tam bil nad vse koristen vsaj en hidrant, čeprav je vsem znano, da je na Mlaki velik problem voda za gašenje. Isto ali še slabše je v Šalki vasi. Tam je položen cevovod — menda previzorij, ki ima sploh premajhen premer za namestitev nujno potrebnih hidrantov, ter bo nujno ves izkop in polaganje cevovoda ponoviti, če bomo hoteli, da bo vodovod imel dovolj vode tudi za to.

V Kočevju je sicer precej hidrantov, a laik jih zlasti v sili ne bi našel, ker ni foruma, ki bi se zavzel za to, da bi bili vidno označeni s tablicami, čeprav vemo, da je iskanje hidrantov zlasti pozimi pod snegom težko, posebno če gre včasih za minute!

Za gasilske namene še nekako odgovarjata vodovoda v Rajndolu in na posestvu v Koprivniku ter vodnjak na posestvu v Cvišlerjih. Povsod drugod pa je problem preskrbe vode za gasilske akcije zelo pereč. Naj bi odgovorni činitelji razmislili o tem! Storjene napake in nedostatki na že položenih cevovodih pa čimprej odpraviti! Pri novih napeljavah naj se posvetujejo z gasilskimi forumi, podjetje, ki izvršuje te napeljave, naj investitorje in krajevne odbore na to opozarja. S tem si bomo z malo dobre volje in majhnimi dodatnimi stroški mogoče rešili težke milijone skupne imovine.

-sar.

Fluorografska akcija je končana

Dne 15. septembra smo pričeli z obveznim rentgenskim slikanjem pljuč za vse prebivalstvo od 15. leta starosti navzgor na področju bivšega okraja Kočevje. Delali sta dve ekipi z Golnika s posebnimi avtobusi, opremljenih za rentgensko slikanje. Organizacijo so izvedbi občinski ljudski odbori, ki so imenovali posebne štabe. Pri propagandi pa so sodelovale tudi množične organizacije, v prvi vrsti organizacija RK. Zdravstveni delavci so izvedli več predavanj in predvajanj zdravstvenih filmov. Akcija je zelo dobro potekala in je bila končana 15. oktobra.

Po posameznih občinah je bila naslednja udeležba:

Občina	po spisku	fluorografiranih	uprav. odsot.	neuprav. odsot.	udeležba
Kočevje	9931	9349	402	178	98.18%
Ribnica	4944	4428	476	40	99.19%
Sodražica	4451	3541	458	145	96.50%
Lašče	3557	2954	420	183	94.85%
Dobrepolje	2733	2646	40	47	98,27%
Skupaj	25316	22925	1757	593	97.49%

Rezultati pregledov so že začeli prihajati v protituberkulozni dispanzer v Kočevju, ki bo izvajal vse nadaljnje potrebne ukrepe.

Okrajni štab za izvedbo fluorografske akcije.

France Šilc:

Zdravstvo na Kočevskem

(Nadaljevanje in konec)

Na celotnem teritoriju bivšega kočevskega okraja je bilo po osvoboditvi, to je v letu 1945, le 9 zdravstvenih ustanov, od tega pa le dve državni in 7 privatnih. — Leta 1957 pa imamo 65 zdravstvenih ustanov, od tega samo eno privatno. Tako je bilo nujno potrebno vso zdravstveno politiko in dejavnost osredotočiti na razširitev mreže zdravstvenih ustanov in na rešitev oziroma zboljšanje kadrovskega vprašanja. Neugodne pogoje sta pomagala reševati vztrajno delo in trdna volja. Obnavljali in urejevali smo poslopja ambulant, zdravstvenih postaj in ostalih zdravstvenih ustanov in vrzeli v mreži zdravstvenih ustanov so se vidno izpolnjevali. Ob stalni podpori in popolnem razumevanju okrajnega in pozneje občinskih ljudskih odborov, Zavoda za socialno zavarovanje in republiške zdravstvene službe je bilo mogoče v relativno kratkem času postaviti in obnoviti ter sodobno opremiti najpotrebnejše in najnujnejše zdravstvene ustanove.

Vzporedno z ustanavljanjem in zboljšavo mreže zdravstvenih ustanov, pa smo reševali tudi kadrovsko vprašanje. Tako je danes vprašanje višjega zdravstvenega kadra v glavnem rešeno, občutno pa je še vedno pomanjkanje srednjega zdravstvenega osebja, še posebno zobozdravstvenih delavcev. Zato je stanje zobozdravstvene službe na celotnem področju bivšega okraja Kočevje še daleč pod zadovoljivo višino.

S tem je bila zdravstvena služba v bivšem kočevskem okraju v glavnem postavljena na osnovo človekoljubnega, požrtvovalnega in popolnoma enakega odnosa do vsakega bolnega državljana, zavedajoč se besed naših velikih mož, ki so nam pripravili pot v socializem »človeško življenje je vredno neskončno več kakor katerikoli stroj«.

Naše socialistično zdravstvo pa je šlo še dalje, do svoje osnove. Bistvo socialističnega zdravstva je poudarek na preventivni medicini, to je na preprečevanju bolezni, na ustvaritvi zdravih pogojev za življenje in za delo.

In prav preventivna zdravstvena služba je zlasti v mestu Kočevju in okolici terjala največ dela. Ni potrebno še posebej poudarjati, da je bivši okraj Kočevje v obdobju II. svetovne vojne v okviru ljudske republike Slovenije relativno največ trpel in da posledice tega še danes niso povsem zbrisane. V tem času je v bivšem okraju Kočevje okupator uničil in požgal 9023 stanovanjskih poslopij, 4847 gospodarskih zgradb in 36 kulturno-prosvetnih ustanov. K temu se pridružuje še ostala škoda, zlasti človeške žrtve, ki znašajo 2198 oseb ali 10.8% vsega prebivalstva.

Poleg tega je še gibanje oziroma priseljevanje prebivalstva iz drugih krajev, okrajev in celo drugih ljudskih republik povzročilo, da so se pričele javljati tudi one nalezljive bolezni, ki dotlej v teh krajih niso bile znane (trahom, bruceloza, trihofitija).

Že drugo leto po osvoboditvi je izbruhnila v Kočevju epidemija trebušnega tifusa, pozneje v letu 1951 in ponovno v letu 1953 pa epidemiji paratifusa B, ki sta na bolniške postelje prikovali okoli 400 bolnikov, zahtevali pa sta tudi tri smrtne žrtve. Javljale so se še druge nalezljive bolezni v lažjih in težjih oblikah, med njimi tudi otroška ohromelost, ki je v bivšem okraju Kočevje dosegla svoj višek v letu 1956 s 17 primeri.

Nujni ukrepi, predvsem asaniranje sanitarnih objektov in naprav, zaščitna cepljenja in zdravstvena prosveta, so rodili zadovoljive uspehe, tako da danes epidemiološka situacija v bivšem okraju Kočevje predstavlja povsem zadovoljivo sliko. K temu je svoj del poleg zdravstvene službe doprineslo še razumevanje ljudske oblasti, ki je v sili in potrebi nudila vso pomoč tako s finančnimi sredstvi kakor tudi z izdajo obveznih navodil in predpisov.

Za Dan republike bo v Kočevju s pomočjo okrajne higienske postaje v Ljubljani prirejena zdravstvena razstava, na kateri bo prikazano delo zdravstvene službe. Razstava bo trajala 14 dni. V tem času bodo krajši tečaji, predavanja in predvajanja zdravstvenih filmov.

HIGIENA ŽIVIL

Higiena živil se je pri nas v primerjavi s prejšnjimi leti zelo izboljšala. K temu je poleg večje kontrole nad živili, ureditev skladišč v katerih hranijo živila in drugo prispeval tudi pravilnik, ki točno določa kakovost živil, pogoje za proizvodnjo in promet. Izšel je lansko leto.

V naših trgovinah se je higiena živil izboljšala in so le redki primeri pokvarjenih živil. Tudi za gostinske lokale velja ugotovitev, da posvečajo precej več pažnje higieni in čistoči. Seveda pa ne velja za vse gostinske lokale enako, posebno na podeželju imajo nekatere gostilne precej pomanjkljivosti — neurejene sanitarije, neprimerne gostinske prostore in drugo.

PREDGRAD

Osnovna organizacija SZDL Predgrad je imela 18. novembra letni občni zbor, ki je bil v dvorani zadružnega doma. Predsednik odbora Socialistične zveze je podal poročilo o delu organizacije. Potem so razpravljali o raznih gospodarskih vprašanjih. Izvolili so delegata za občinsko konferenco SZDL. Izvolili so tudi potrošniški svet.

-žo

ALOJZ JANEŽIČ

SANKAŠI SMO PRIPRAVLJENI!

Kdo ne pozna skromnega in vestnega Alojza Janežiča, kurjača v mlekarni KGP v Kočevju? Malokdo pa ve, da je prav on duša sankačev v Kočevju ter tehnični vodja sankačev TVD Partizana Kočevje. Nenehna skrb in veselje do športnega sankanja je pri njem tako velika, da ga tudi leta ne ovirajo — saj se bliža že Abrahamu — v razvoju tega lepega zimskega razvedrilnega športa. Navdušil je sankače za ureditev sankaške proge na pobočju Stojne pri tem pa tudi sam izvršil levji delež prostovoljnega dela. Razstreliti in premetati je bilo treba v kratkem času več ko 70 m³ kamenja.

Nova sankaška proga, ki pričenja na križišču gozdne ceste pod Mestnim vrhom in ima iztek proti Rinži, bo dolga 1700 m z višinsko razlico ca 250 m. Ker ima na nekaterih delih proga tudi do 9 % strmine in nad 1,5 m širine ter urejene zavoje preračunane na maksimalno možno brzino bo primerna za največje prireditve republiškega in zveznega merila. To je velika turistična pridobitev za mesto Kočevje; za domačine same, predvsem za mladino pa so s tem dani idealni pogoji za zimski šport, ki bo lahko zajel najširše plasti občanov tudi že zato, ker za to ni treba dragih rekvizitov, saj so sanke skoro v sleherni hiši.

Ko smo vprašali tov. Janežiča, kako si zamišlja letošnjo sankaško sezono, nam je pol zanosa, živo razložil:

Biti moramo v stalnem stiku s Sankaško zvezo Slovenije, da bomo z vsem dogajanjem v sankaškem športu na tekočem. Želim, je nadalje izjavil, da bi izvedli veliko propagandno akcijo za sankaški šport po vseh šolah v občini, naredili pregled, koliko sani imajo otroci, pričeli tekmovanja med razredi ene šole, med šolami in končno tekmovanje za najboljšo sankaško skupino in posameznike v občini. To organizacijo naj bi izvedel, je nadaljeval Janežič, TVD Partizan Kočevje, ki ima že bogate izkušnje v takih organizacijah in širok krog strokovnih delavcev.

Tov. Janežiču gre priznanje in pohvala za to delo na polju telesne kulture v našem kraju kakor tudi za organizacijo prostovoljnega dela na sankaški progi, enako tudi vsem onim, ki so mu pomagali.

VELJA ZA VSE — VELJA ZA VSE — VELJA ZA VSE — VELJA ZA VSE — VELJA ZA VSE — VELJA ZA

Upoštevajmo cestno prometne predpise!

Da bi bili državljani, koristniki cest, seznanjeni s cestno-prometnimi predpisi, bomo navedli nekaj aktualnih cestno-prometnih predpisov, ki se nanašajo predvsem na kolesarje in voznike vprežnih ter motornih vozil.

MOTORNA VOZILA

Na javnih cestah smejo biti v prometu samo brezhibna motorna vozila in njihove prikolice. Vsako motorno vozilo se mora komisijsko preglegati, predno se izroči v promet. Komisijski pregled opravi in izda dovoljenje za uporabo motornega vozila Tajništvo za notranje zadeve pristojnega okraja. Motorna vozila (avtomobile in motorna kolesa) smejo upravljati v javnem cestnem prometu samo vozniki, ki so položili zato potrebni vozniški izpit in imajo vozniško dovoljenje odgovarjajoče kategorije. V kolikor se vozilo med potjo pokvari, tako da ne odgovarja tehničnim predpisom, ga je treba popraviti, v kolikor pa to ni možno, vozilo odstraniti iz javnega prometa za toliko časa, dokler napaka ali okvara ni popravljena.

Hitrost vožnje je treba uravnavati skladno s pogoji oz. sposobnostmi cestišča, voznika in vozila, prekomerno divjanje je prepovedano. Splošno oz. zakonito pravilo gleda hitrosti vožnje na cestah, ki so namenjene za promet z motornimi vozili, je za tovorne avtomobile in avtobuse na odprti cesti največ 70 km/h, skozi naseljena kraje 40 km/h, za osebne avtomobile in motorna kolesa pa na odprti cesti največ 80 km/h, skozi naseljene kraje pa 50 km/h. Hitrost vožnje je treba primerno zmanjšati pri posebnih pogojih: v megli, ponoči in podobno. Pri srečavanju mora biti voznik obziren in se držati svoje skrajne desne strani ceste. Na cestah, kjer je srečavanje vozil otežkočeno, se mora umakniti voznik, ki mu je to glede na dane okoliščine lažje. Pri prehitevanju naj bo voznik obziren, ker je prehitevanje dovoljeno le tedaj, če se s tem ne spravijo v nevarnost mimoidoči in druga vozila in če je mogoča prosta vožnja naprej. Kadar prehiteva drugo vozilo, je treba hitrost vožnje zmanjšati in se umakniti na svojo skrajno desno stran. Ne prehitevati drugih vozil na nepreglednih delih ceste, na križiščih, na mostovih, na ovinkih in prehodih, na krajih kjer je cesta zožena in kadar je cesta zastavljena z drugimi vozili, ker s tem spravlja v nevarnost voznik tudi sebe in ker je to prepovedano! Na križiščih pustite naprej vozila, ki se približujejo z desne strani, ker na križiščih velja tako imenovano desno pravilo. Vozite vedno po skrajni desni strani cestišča. Vozila za nujno zdravniško pomoč (rešilna vozila), gasilska vozila in vozila organov za notranje zadeve imajo v nujnih službenih vožnjah prednost v cestnem prometu, zato jih v nujnih službenih vožnjah ne ovirajte!

Stalno garažiranje vozil na javnih cestah je prepovedano. Vozila se smejo ustavljati na javni cesti samo za krajši čas in v primeru upravičene potrebe. Sploh pa je prepovedano ustavljanje in parkiranje tam, kjer je to s prometnimi znaki prepovedano. Prevoz oseb s tovornimi avtomobili brez posebnega dovoljenja je prepovedano, zato na vaša vozila ne jemljite potnikov, ker s tem se spravljate v lastno nevarnost in v primeru prometne nezgode za take potnike odgovarjate sami.

Ponoči in ob gosti megli morate imeti vozilo razsvetljeno! Vožnja ponoči brez luči je prepovedana. V primeru prometne nesreče je vaša dolžnost, da o tem takoj sporočite najbližji postaji LM. Če so potniki ponesrečeni, jim morate nuditi pomoč in skrbeti za čimprejšnji prevoz v bolnico.

In še enkrat: med vožnjo ne uživajte alkoholnih pijač in se držite pravila »Kadar piješ ne, vozi, kadar voziš, ne pij!«

(Konec prihodnjič)

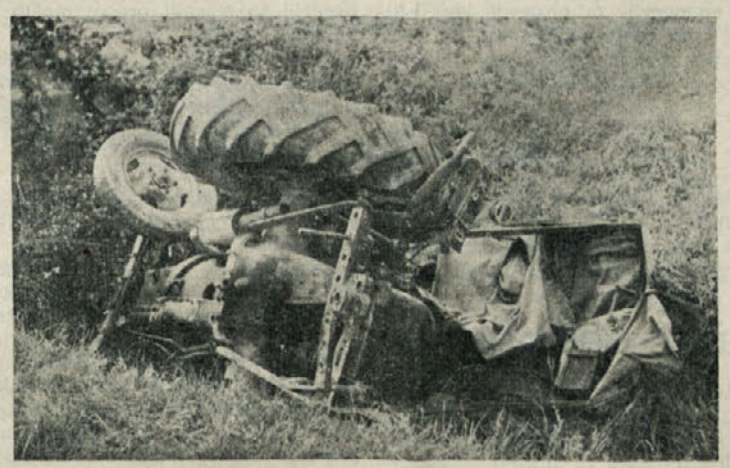

Traktorji so na cestah poseben problem. Nimajo v redu tehničnih naprav in posledice tega so nesreče

Šahovske vesti

Na brzoturnirju za oktober je sodelovalo 18 šahistov. Zmagovalec turnirja je bil Franc Mestek, pred Vebrom, Šafarjem, Liscem, prof. Galičem in drugimi.

Na turnirju brezkategornikov je igralo 16 igralcev. Zmagovalec turnirja je bil gimnazijec Rus, pred Vovkom, Radosavljevičem, Kapšem, Indiharjem, Janešem. Presenečenje turnirja je bil Radosavljevič, ki ni bil poznan kot šahist.

17. t. m. se je pričel turnir posameznikov ŠK Kočevje. Sodeluje 12 igralcev. Turnir je v kavarni »Zvezda« od 19. do 24. ure vsak dan, razen v sredo, soboto in nedeljo.

SEKCIJA

Šahisti iz Koprivnika so ob pomoči Šahovskega društva iz Kočevja ustanovili šahovsko sekcijo. Člani so pripravljeni delati za razvoj šahovske dejavnosti. Delo šahistov je bilo tudi v prejšnjih letih precej uspešno, ni bilo pa povezano v organizacijsko obliko. Zato bo sedaj v novih pogojih še bolj zaživelo.

Novoustanovljeni sekciji želimo veliko uspeha, Šahovskemu društvu Kočevje pa se zahvaljujemo za pomoč.

I. M.

LUTKOVNI KROŽEK

Pionirji osnovne šole Koprivnik so začeli letos z novo prosvetno dejavnostjo. Ob pomoči učiteljstva so ustanovili lutkovni krožek, ki je že začel z delom. Uprizorili so igrico »Kmetič in volk« in »Prebrisani Tinček« ter nekaj krajših šaljivih prizorčkov. Za svoje delo bi potrebovali denarno pomoč, da bi bolje uredili oder. Zato se pionirji obračajo na vse, ki jim s tem ali onim lahko pomagajo. Za pomoč se že vnaprej zahvaljujejo.

Če ljudje hočejo!

Dež je lil kot za stavo, ko sem se z motorjem podil proti Robu. Obljuba dela dolg, sem si prigovarjal, ko sem si otiral deževne kaplje. Že dalj časa sem imel namero, da obiščem prizadevne članice odbora žena-zadružnic pri KZ Rob. Ni mi bilo žal in reči moram, da sem se najprej zapletel v razgovor z dušo odbora žena-zadružnic, tovarišico Angelo. Zvedel sem, da kandidira v zadružni svet pri KZ Rob 13 žena. Kandidatke so žene same izbrale na sestankih, ki so jih organizirale in vodile same. Na teh sestankih so se žene poleg volitev in o pomenu zadružnega sveta pogovorile tudi o drugih stvareh. Tako na primer o poslovanju zadruge, o razbremenitvi gospodinje na vasi, mlečnih kuhinjah in še o marsičem koristnem. Žene so se udeležile sestankov v lepem številu. KZ Rob ima med članstvom kar 123 žena, kar predstavlja okrog 40 % vsega članstva.

Ker sem se želel pogovoriti s kandidatkami za zadružni svet, sva si kmalu segla v roko z eno od kandidatk. Pavla Hočevar je doma iz Kneja pri Robu, zaposlena pa je v trgovski poslovalnici »Krima« na Robu. Hočevarjeva aktivno dela v odboru žena-zadružnic, pa tudi v množičnih organizacijah, tako na primer v SZDL, je pridna sodelavka in funkcionarka. Zastavil sem ji nekaj vprašanj o vlogi, pomenu in namenu zadružnega sveta, v katerega kandidira. Tako je povedala:

»Menim, naj bi imel zadružni svet tele naloge: izvajanje gospodarskega programa zadruge; pri tem bomo žene-zadružnice lahko veliko prispevale, saj so s svojim delom dokazale, da niso nič manj ali pa še bolj aktivne od svojih moških kolegov. Žena marsikaj vidi, kar moški prezre. Žene se bomo trudile, da se tudi pri nas uveljavi stanovanjska skupnost, seveda prilagojena našim potrebam. V načrtu imamo ustanovitev krpalnice, šivalnice, pralnice, posvetovalnice za matere, kotička za prvo zdravniško pomoč, predelovalnice za sadje. Ljudje v poletnih mesecih zelo pogrešajo prodajalno kruha. V dolgih zimskih večerih bi mladi in stari radi prebirali knjige, zato se bomo trudile, da se tudi v našem kraju ustanovi

TEDENSKA REPORTAŽA

knjižnica. Mogoče bodo naši predlogi naleteli pri nekaterih konservativno mislečih ljudeh na nerazumevanje, toda prepričana sem, da bomo uspele prej ali slej. To bi bil samo del nalog, ki nas čakajo v zadružnem svetu.«

Nehote sem pomislil, ali so tudi v ostalih krajih žene tako odločne in pripravljene za delo v korist napredka kraja, kakor so to žene na Robu?

Marijo Hiti, predsednico odbora žena-zadružnic in kandidatko za zadružni svet sem našel pri pripravljanju kosila. Hitro sva našla »nit« in pogovor je stekel o tem in onem. Ta kmečka žena, ki je v življenju mnogo pretrpela, mož ji je pred dvema letoma umrl na posledicah trpljenja zadnje vojne, zna s preprosto besedo povedati več kot pa mogoče učen referat.

»Seveda, zadružni svet bo zelo koristen za napredek zadružništva in bo imel vedno dovolj dela. Prepričana sem, da bodo naše kandidatke prodrle — in bodo izvoljene. Zadružnice se večkrat sestajamo na sestankih in razpravljamo o raznih problemih, tako o pripomočkih, ki bi razbremenili žene-gospodinje, o delu zadruge itd. Stanovanjska skupnost bi bila tudi pri nas potrebna, vsaj taka, kakor si jo zamišljamo me žene. Žene vodimo brigo tudi za druge stvari. Večkrat smo razpravljale o tem, da bi bila potrebna v Robu nova šola. Stara šola je vzela konec v minuli vojni, nove šole pa še do danes nimamo. Otroci sedaj gostujejo v privatni stavbi, ena sama učiteljica pa se muči s 70 otroci, kolikor jih obiskuje šolo. Razumljivo je, da ena sama učna moč ne more biti kos vsemu delu.«

Nadalje je pripovedovala, da so žene z Roba in okoliških vasi pripravile za šolske kuhinje 52 kg marmelade. Jabolka so nabrali šolarji, marmelado skuhale, prispevale sladkor in drugo pa so žene same. Tako bodo imeli otroci v šolah na Robu, Mohorjih, Vel. Osolniku in Krvavi peči za spremembo pri malicah tudi marmelado.

Res, take žene zaslužijo, da pridejo v zadružni svet — in da bi bile za zgled ženam v ostalih krajih.

Vam, žene na Robu, pa mnogo uspehov pri delu!

K. Oražem

Za smeh in dobro voljo

DIRKE DOMA

»Si bil na dirkah?«

»Ne, sem jih imel kar doma.«

»Kako to misliš?«

»Žena je napravila solato z ricinovim namesto z olivnim oljem!«

TEŽKA BO

Miha je hudo ranjen, zato mu pogosto nagaja srce. Zdravnik mu svetuje dieto:

»Samo malo juhe in nekaj koščkov prepečenca boste lahko jedli dvakrat na dan«.

Miha pomirjeno vpraša:

»Kdaj? Pred jedjo ali po jedi?«

V RESTAVRACIJI

»Želite kosilo?«

»Ne, najprej bom samo eno pivo. Čakam damo...«

»Kakšno? Svetlo ali temno?«

»Kaj vas to briga!?«

NESPORAZUM

V vlaku sta si sedela nasproti starejša žena in deček. Deček je bil tako smrkav, da mu ne bi škodilo, če bi se useknil. Pa ga ženska vpraša: »Fantek, ali nimaš robca?«

»Imam ga, pa ga ne posodim!« se odreže mali.

KINO

JADRAN, Kočevje: od 21. do 23. novembra francoski barvni cinemascopski film »Sakramenska frklja«, 26. in 27. novembra jugoslovanski film »Male stvari«, od 28. do 30. novembra angleški barvni vistavison film »Rihard III« ter ameriški barvni film »Tajna indijanke«.

SVOBODA, Rudnik: 22. in 23. novembra madžarski film »Nedeljska romanca«, 29. in 30. novembra poljski film »Resničen konec velike vojne«.

RIBNICA: 22. in 23. novembra ameriški barvni film »Med nebom in zemljo«, 29. in 30. novembra angleški barvni film »Plavolasa zvodnica«.

OSILNICA: 23. novembra ameriški film »Tajinstvena močvara«, 30. novembra ameriški barvni film »Do zadnjega«.

VELIKE LAŠČE: 22. in 23. novembra avstrijski film »Zdaj smo pa tam«, od 28. do 30. novembra češki film »Kavarna na glavni ulici«.

LOŠKI POTOK: 22. in 23. novembra ameriški film »Zadnji iz plemena Komanči«, 29. in 30. novembra ameriški film »Tajinstvena močvara«.

DOBREPOLJE: 22. in 23. novembra slovenski film »Ne čakaj na maj«, 26. novembra ameriški film »Beli jorgovan«, 29. in 30. novembra ameriški film »Pregnanci iz Poker Fleita«.

PONIKVE: 28. novembra amer. film »Julij Cezar«.

KOČEVSKA REKA: 22. in 23. novembra ameriški barvni film »Letni časi«, 29. in 30. novembra ameriški barvni film »Vera Cruz«.

PREDGRAD: 22. in 23. novembra ameriški film »Rumeno nebo«, 29. in 30 novembra amer. film »Tarzan brani džunglo«.

SODRAŽICA: 22. in 23. novembra ameriški barvni film »Dvoriščno okno«, 29. in 30. novembra italijanski barvni film »Verdi«.

BROD NA KOLPI: 22. in 23. novembra ameriški barvni film »Dvoriščno okno«, 29. in 30. novembra jugoslovanski film »Naša pota se razhajajo«.

LICITACIJA

AVTO MOTO DRUŠTVO Ribnica razpisuje javno licitacijo za razprodajo osnovnih sredstev:

elektromotor 15 KS, 750 obr/min, motor Dodge
prednja in zadnja prema avtomobila Dodge, komplet,
dinamo 6 V,
zaganjač 6 V,
motor Spa,
motocikel Benelli

Vsi deli so v dobrem stanju in uporabljivi, motor Benelli pa je razstavljen, vendar kompleten

Licitacija bo v nedeljo, 23. novembra 1958, ob 10. uri v prostorih AMD Ribnica (nasproti pošte).

AMD Ribnica

NAJDENO

Oseba, ki je izgubila pretekli teden 5.000 din, dobi naslov najditelja na postaji Ljudske milice Kočevje.

DEŽURNE TRGOVINE

Dežurno službo imajo: v soboto 22. novembra, od 8. do 12. ure in od 14.30 do 17.30 ure trgovina »Potrošnik«, Reška cesta.

Naš obveščevalec

KOLEDAR

Sobota, 22. novembra — Cecilija
Nedelja, 23. novembra — Klemen
Ponedeljek, 24. novembra — Janez
Torek, 25. novembra — Katarina
Sreda, 26. novembra — Januša
Četrtek, 27. novembra — Bernard
Petek, 28. novembra — Jakob

SPOMINSKI DNEVI

23. novembra 1943. leta je naša vojska uničila belogardistično postojanko v Grahovem.

28. novembra 1942. leta je bilo prvo zasedanje AVNOJ-a v Bihaču.

29. novembra 1943. leta je bilo v Jajcu drugo zasedanje AVNOJ-a, kjer so bili postavljeni temelji za novo Jugoslavijo.

GIBANJE PREBIVALSTVA

KOČEVJE

Poročili so se: Meserko Anton, delavec iz Kočevja, Roška c. 31, star 25 let in Žnidaršič Ivana, delavka iz Kočevja, Roška cesta 31, stara 19 let; Ofak Anton, delavec iz Slovenske vasi 12, star 23 let in Vlašič Angela, delavka iz Dolenjcev 23, stara 22 let; Nagu Franc, gozdarski tehnik iz Željn 16, star 24 let in Hodnik Frančiška, delavka z Jesenovega vrta 12, stara 22 let. V Trebnjem sta sklenila zakonsko zvezo Kravanja Franc iz Kočevja, Rudnik 2, star 27 let in Retar Ana iz Knježje lipe 14, stara 24 let.

Rodile so: Škof Marija, kuharica iz Livolda 58 — dečka Mirka; Kerec Jožefa, gospodinja iz Kočevja, Rudnik 23 — dečka Bojana; Anzeljc Ivana, gospodinja iz Stare cerkve 9 — deklico Irmo. V ljubljanski porodnišnici pa sta rodili: Breg Jožefa iz Kočevja, Podgorska ul. 3 — deklico Mileno in Patafta Marija iz Dolge vasi 26 — deklico Tatjano.

Umrli so: Štimac Marija, rojena Janež, gospodinja iz Kočevja, Trg svobode 45, stara 69 let; Božič Franc, osebni upokojenec iz Kočevja, Seškova ulica 13, star 64 let in Turk Jože, delavec iz Koprivnika 22, star 60 let.

DOBREPOLJE

Poročila sta se: Babič Anton, pleskarski pomočnik iz Podgore, stanujoč v Ljubljani, Viška 16, star 25 let in Pirc Antonija, trg. pomočnica iz Kompolj 31, stara 23 let.

V ljubljanski porodnišnici so rodile: Hren Ivanka, gospodinja iz Ponikev 68 — deklico in dečka Dragico in Dušana, Žnidaršič Antonija, gospodinja iz Kompolj 5 — dečka Franceta, Kovačič Marija, gospodinja iz Zdenske vasi 30 — deklico Bernardko.

DRAGA

V Ljubljani je rodila Lavrič Hedvika, gospodinja iz Drage 44 — dečka Ludvika.

DOLENJA VAS

V ljubljanski porodnišnici je rodila Bančič Frančiška, gospodinja iz Rakitnice 51 — deklico Martino.

Umrla je Merhar Roza, preužitkarica iz Prigorice 22, stara 70 let.

RIBNICA

Rodili sta: Levstik Angelca, gospodinja iz Ribnice 232 — deklico Sonjo in Ambrožič Marija, gospodinja iz Sušja 28 — dečka Martina.

Umrl je Lovšin Janez, kmet iz Sušja 25, star 60 let.

VELIKE LAŠČE

Poročili so se: Bavdek Alojz, kmetovalec iz Ulake 1, star 25 let in Polzenik Antonija, kmetovalka iz Velike Slevice 21, stara 20 let; Podržaj Anton, knjigovodja z Rašice 9, star 23 let in Ofak Marija, trg. pomočnica z Rašice 9, stara 26 let, Zalar Milan, kmetovalec z Rašice, star 23 let in Jaklič Nada, trg. pomočnica iz Pečkov, stara 23 let.

Rodili sta: Zakrajšek Ivanka, gospodinja iz Prhajevega — deklico Veroniko in Samsa Marija, gospodinja iz Dolnjih Retij — dečka Bogomira.

Umrli sta: Gradišar Franja, roj. Škoda, gospodinja iz Kneja 6, stara 74 let in Drobnič Jera, roj. Korošec, gospodinja iz Lužarjev 7, stara 86 let.

ZAHVALA

Vsem, ki so ji darovali cvetje in vence in sočustvovali z nami na zadnji poti naše drage mame

MARIJE ŠTIMAC

se lepo zahvaljujmo, še posebej kolektivu kemične tovarne in vsem, ki so nam v težkem trenutku pomagali.

Kočevje, 19. novembra 1958

Žalujoči sinovi, hčere in ostalo sorodstvo.

PREKLIC

Preklicujem napačno terjatev dolga od Jožeta Riglerja in njegove žene. Terjatev je nastala pomotoma in ju prosim da mi to oprostita. Tožbo sem ustavil. — Matija Fink, Ribnica, štev. 177.

*

Izdaja in tiska ČZP »Kočevski tisk« v Kočevju. Urejuje uredniški odbor — Odgovorni urednik Matija Cetinski — Uredništvo in uprava v Kočevju, Ljubljanska cesta 14 a, telefon 3-89. Naročnina je 400 din, polletna 200 din in je plačljiva v naprej. Za inozemstvo je 800 din. Tekoči račun 600-713 / 1-265 pri KB, podružnica za Kočevje. — Poštnina plačana v gotovini. — Rokopisov ne vračamo.

RAZPIS

Obratna ambulanta Kmetijskega gozdarska posestva Kočevje

razpisuje

sistemizirano delovno mesto administratorke v Obratni ambulanti

Pogoji: nižja strokovna izobrazba, praksa zaželena. Nastop službe takoj oziroma po dogovoru. Temeljna plača po uredbi, položajna plača po Pravilniku ustanove

Prošnje s potrebnimi dokumenti za sprejem v službo vložite najpozneje do 28. XI. 1958 na naš naslov.

Obratna ambulanta KGP — Kočevje

RAZPIS

Komisija za imenovanje in odstranitev direktorjev podjetij Občinskega ljudskega odbora Lašče

razpisuje

mesto direktorja Trgovskega podjetja »Krim« Velike Lašče. — Nastop službe takoj ali po dogovoru.

Pogoji: odslužen vojaški rok ter dovršena ekonomska fakulteta ali večletna praksa v trgovski stroki.

Pismene prošnje vložite pri Komisiji za imenovanje in odstranitev direktorjev ObLO Lašče do 29. novembra 1958.

Komisija za imenovanja in odstranitev direktorjev podjetij ObLO Lašče

NOVICE POSREDUJEJO

Vemo, da je bila letos dobra vinska letina. Na Dolenjskem in v Beli krajini prodajajo kmetje vino od 40 do 60 dinarjev, zakaj pa v Kočevju ni vina izpod 250 dinarjev za liter.

F. B. A. Kočevje

Iz hotela »Pugled« so nam odgovorili:

Vino »žametova črnina«:

nabavna cena	75 din
trošarina	25 din
prevozni stroški	10 dni
skupaj	110 din
6 % kalo	5 din
60 % poslovni stroš.	65 din
prometni davek	40 din
prodajna cena	220 din za liter

Gostinska podjetja delajo za najnižjo možno ceno, tako da ustvarijo zelo malo dohodka, za svoje sklade pa sploh nimajo nobenih sredstev.

Verjetno je res, da kmet proda vino zadrugi po 60 dinarjev, ta pa ga proda po 75, kako pride do 220, pa smo povedali.

*

Imam mladoletnega sina, ki je priden toda preveč dobrega srca. Kot drugi fantje je začel ob nedeljah zahajati v gostilno in v družbi se rad izkaže pri naročanju vina. Vino je drago, denarja pa tudi ni veliko in gostilničar mu daje pijačo in drugo na up. Kot pravi, zapiše »na kredo«. Ali bi lahko preprečil to?

J. M. iz občine Ribnica

Če to gostilničar daje hote in imate za to dokaze, ga prijavite Ljudski milici, ki bo prijavo posredovala sodniku za prekrške. To velja, če je fant mlajši od 16 let, če je starejši, pa prijavite gostilničarja, če je dal pijačo že vinjenemu fantu. Morebe bo najbolj prav, da se s sinom sami pogovorite, nam pa pošljete naslov »podjetnega« gostilničarja!

*

Že deset let so spremenjene kulture mojih zemljišč, od katerih je dohodek nižji, kakor poprej. Katastrski urad pa je spremembo kultur uradno ugotovil šele pred kratkim. Ali sem upravičen do povračila davka zaradi nižjega donosa od časa od kar so spremembe v kulturah dejansko nastale?

Miha P., Struge

Po 24. členu uredbe o zemljiškem katastru z dne 26. oktobra 1953 se vse dotlej, dokler se ne izvedejo spremembe kultur v katastrskem aparatu, šteje za točno tisto stanje, ki ga kaže katastrski aparat. Zato lahko zahtevate povračilo preveč plačanega davka glede na slabšo donosnost kultur šele od časa, ko je katastrski urad spremembo v kulturah ugotovil.

*

Mi lahko poveste, na kakšen naslov naj pošljem željo za oddajo »Koncert po željah« Radia Ljubljane in koliko stane. Sem prijateljica klasične glasbe.

J. K. Kostel

Željo pošljite na naslov: Radiotelevizija Ljubljana, »Koncert po željah«. Ta oddaja je brezplačna.

Iz naših krajev

NAM PIŠEJO

Na sestanku SZDL v Polomu

Pred kratkim je bil v Polomu občni zbor organizacije SZDL, katerega se je udeležilo 27 članov. Kakor je bilo razvidno iz poročila, organizacija SZDL v Polomu ni bila med najboljšimi, pa tudi med najslabšimi ne. Razprava je bila zelo živa. Najprej so načeli vprašanje elektrifikacije v Polomu. Ljudje so pripravljeni s prostovoljnim delom, samo, da bi čimprej prišli do elektrike.

Tudi trgovina in telefonska povezava z ostalim svetom sta bili na redu. Najbližja trgovina je oddaljena najmanj 1 uro in pol. Telefon bi bil zelo potreben, posebno v primeru, ko je potrebna bolniku hitra zdravniška pomoč. Vaščani iz Seča želijo, da bi se vaška pot priključila občinski cesti do Poloma in da se nastavi cestar. Tudi na cesti Mala gora—Polom bi moral biti cestar. Dosedanji cestar je odšel v drug poklic, cesta pa je ostala brez človeka, ki bi jo urejeval. Bliža se zima spet bo sneg zametel vse prehode. Ljudje so izrazili zahtevo, naj bi odgovorni za pluženje cest plužili tudi cesto od Poloma do Seča. Kadar zapade velik sneg, je otrokom iz Seča otežkočena pot v šolo.

H. T.

VSE JE DOBRO OBRODILO

Tudi v sodraški občini je letos dobro obrodilo žito, koruza, krompir in fižol, pa tudi pesa in korenje. Kmetje so nakupili več prašičkov kot druga leta, saj jih bodo lahko dobro zredili, ker bo dovolj krme. Nekateri so krompir tudi prodali.

Tudi sadna letina je bila zadovoljiva, čeprav ni sadje v vseh sadovnjakih enako dobro obrodilo. Kmetje so stisnili precej mošta in nakuhali žganja, precej jabolk so tudi prodali. Cena sadju je bila letos ugodna in so si lahko nabavili sadje tudi tisti, ki nimajo sadovnjaka.

Zbor ortneške mladine

Mladinski aktiv v Ortneku je imel v nedeljo, 9. novembra, letni obračun dela. V turističnem domu se je zbralo kar lepo število mladih ljudi. Pretresali so dosedanje delo in se še posebej zadržali pri ugotovitvi neuspehov.

Zbora so se udeležili tudi člani Obč. komiteja LMS, član Obč. komiteja ZK ter član občinskega zbora, ki so dali mladini koristne napotke za bodoče delo. Zdrava je bila kritika, ki jo je naslovila mladina na domače organizacije in njih funkcionarje, ki ne razumevajo pravilno teženj naše mladine in ji ne nudijo dovolj podpore pri njenem delu.

Mladina je imela v marsičem prav in je upravičena, da terja podporo in razumevanje. Le tako bodo mladi dobili pogum in voljo za uresničitev nalog, ki jih bodo prevzeli od starejših.

Na zboru so izvolili nov odbor aktiva, ki mu želimo veliko uspehov pri bodočem delu.

V-p

Komu je ta trgovina podobna?

V preteklih dneh smo precej pisali in govorili o kontroli cen. Kontrola pa bo lahko uspešna le tedaj, če bodo sodelovali vsi državljani. V kočevski občini je samo en tržni inšpektor in sam nikakor ne more biti kos vsemu delu. O teh stvareh so razpravljali tudi na zadnjem plenumu SZDL. O tem pa naj bi razpravljali tudi na občnih zborih Socialistične zveze in sindikalnih podružnic. Kako nekateri trgovci neupravičeno navijajo cene, vam bo povedal primer, ki se je dogodil v neki zadružni trgovini v Kolpski dolini. Zapisali bomo tako, kakor smo slišali na plenumu SZDL.

V zadružno trgovino je prišel kupec, domačin in vprašal koliko stane cerada. Prodajalec mu je brž postregel s ceno — nekaj nad 4000 dinarjev. Kupec mu je odgovoril, da so taiste cerade prodajali do tedaj, kolikor mu je znano, po 3000 din, toliko je pripravljen tudi sam plačati. In glej, prodajalec se je nenadoma omehčal in prodal cerado za 3000 din!!

Gornji primer je dovolj poučen. Ne trdimo, da je povsod tako, vendar se še vedno najdejo trgovci, ki skušajo prodati blago dražje, kakor mu je dejanska prodajna cena. Zato je bil zelo potreben ukrep ljudske oblasti, da morajo biti prodajni artikli označeni s cenami. Le tako bomo lahko kontrolirali, ali so cene pravilne ali ne.

Prošnja kolektivu „Avto" Kočevje

Volivci krajevnega področja SZDL Struge so že večkrat izrazili željo, da bi bila speljana avtobusna proga Kočevje—Ljubljana skozi Struge. Želja pa je ostala do sedaj le želja in še ni našla poti do rešitve.

V splošnem napredku po vojni se tudi oddaljene vasi razvijajo. Tudi vasi na območju Strug so dosegle po vojni napredek, čeprav še ne v toliki meri kot bi želeli. Temu pa je vzrok poleg žalostne zapuščine iz prejšnjih časov tudi to, da ti oddaljeni kraji niso povezani s prometnimi vezmi z večjimi kraji. Kulturnega izživljanja tukaj ni, za »razvedrilo« sta na razpolago le dve vaški gostilni.

Res, je da občina nima za vse dovolj sredstev, ker so dohodki minimalni, potrebe so pa velike. Ljudje to razumejo, ne morejo pa razumeti, zakaj jim ne bi mogli ugoditi, da bi dobil ta kraj prometno zvezo s svetom. Kamorkoli potujejo ljudje v Ljubljano ali Kočevje, morajo prepešačiti nekaj ur, preden pridejo do železniške ali avtobusne postaje. Stružani zato ponovno prosijo podjetje »Avto« Kočevje, da bi uvedlo novo avtobusno progo iz Kočevja po novi cesti do Strug, nato pa skozi Dobrepolje na Račno—Grosuplje in avtocesto do Ljubljane. Proga bi bila rentabilna, in sicer iz naslednjih razlogov.

Skozi Struge ni nobene avtobusne proge. Ljudje tu precej potujejo. Treba si je ogledati le naval potnikov na jutranji vlak na postaji Dobrepolje, ko se vsakodnevno vozijo v Ljubljano. Marsikateri potnik bi rajši prispeval nekaj več za vožnjo v avtobusu kot da bi se vozil v natrpanem vagonu. Nova avtobusna proga bi bila zelo ugodna tudi za potnike iz Kočevja, ki potujejo v Novo mesto. Z ureditvijo voznega reda bi podjetje uredilo prestop na avtobus v Strugah od jutranjega vlaka Dobrepolje—Novo mesto. Pa še nekaj! V Strugah je nižje organizirana osnovna šola. Učenci višjih razredov bi vsekakor izkoristili vožnjo za obisk osemletke v Dobrepolju.

Stružani pričakujejo, da bo podjetje »Avto« ustreglo njihovi želji in da bo nova avtobusna proga skozi Struge čimprej uvedena.

Prebivalci Strug

KUD »DR. IVAN PRIJATELJ«

Te dni je imel redno sejo UO kulturno umetniškega društva »Dr. Ivan Prijatelj« v Sušju. Razpravljali so o dosedanjem in bodočem delu društva. V letnem času je vladalo precejšnje mrtvilo, zato bodo skušali nadoknaditi zamujeno v zimskem času. Odbor je sklenil, da bo dramatska skupina uprizorila za Silvestrovo v zadružnem domu Sušje veseloigro. Nadalje so razpravljali in sklenili, naj začne društvena knjižnica z delom čimprej. Govorili so tudi o pripravah na letni občni zbor društva za kar je že čas.

POJASNILO

K članku »Slemenski fantje — pretepači!« objavljen v prejšnji številki našega lista dodajamo, da je pisec članka »Old« iz Dvorske vasi, sam izval pretep s slemenskimi fanti. To smo zvedeli na postaji Ljudske milice v Velikih Laščah.

VREME

Padavine pričakujemo okrog 22. novembra in ob koncu novembra. Ostale dneve v prihodnjem tednu bo prevladovalo suho vreme, v nižinah pogoste megle ali nizki oblaki, po gorah večinoma jasno. Konec meseca je na vidiku tudi močna ohladitev.

Kakšna bo letošnja zima?

Različno ugibamo, kakšna bo neki letošnja zima? Po ljudskih napovedih naj bi bila ostra in dolga, pravijo, zato ker je bilo dosti lešnikov. S tem vprašanjem pa se najbolj resno ukvarjajo meteorološke ustanove in posamezni metereologi (vremenarji). Povedati moramo še to, da so ljudski izreki o vremenu res samo ugibanja, med tem ko metorologi ne ugibajo kako bo vreme, ampak skušajo to dognati na znanstveni način in pri tem sodelujejo vremenarji vsega sveta.

Beograjski metereolog Boris Koljčicki je letošnjo zimo tako napovedal: bo ostrejša od lanske in imeli bomo dosti snega. Začela se ob sredi decembra, končala pa zadnje dni februarja. V prvi polovici ne bo hudega mraza, v drugi polovici januarja pa bo nastopil oster mraz. November naj bi bil lep in suh, konec meseca pa bo zapadel prvi sneg. Do 15. decembra bo spet lepo z občasnimi padavinami po tem pa nastopi prava zima. Okrog Novega leta bo mraz popustil, potlej pa znova pritisnil.

Najhujša zima z mrazom do 20 stopinj bo nastopila 15. januarja in bo trajala 10 dni. Pomlad pa naj bi se začela že konec februarja, ko bo mraz popustil in sneg v glavnem že skopnel. Za november napoved že ne velja, kako bo za naprej?

Kot žrtve ste padli v borbi za nas . . .

ŠTEVILNE SO BILE ŽRTVE, KI SO JIH NAŠI KRAJI DALI ZA SVOBODO IN BOLJŠE ŽIVLJENJE. PRIOBČUJEMO NJIHOVE KRATKE ŽIVLJENJEPISE V POČASTITEV NJIHOVEGA SPOMINA.

IVAN BREJC

Rodil se je 1909. leta v Velikih Laščah. Po končani osnovni šoli v Laščah je bil v vojaški sanitetni šoli in nameščen kot sanitetni poročnik v Otočcu v Liki. Po razsulu bivše jugoslovanske vojske je prišel z družino domov. Marca 1942. leta so ga Italijani odpeljali v taborišče Padova, kjer je ostal do kapitulacije Italije. Ko se je vrnil domov, se je vključil v partizansko vojsko. Bil je sanitetni poročnik v Tomšičevi brigadi. Padel je v borbi z Nemci 13. decembra 1944 v Lučah v Savinjski dolini. Brejc je bil napreden, ljubezniv in vedno pripravljen pomagati potrebnim.

JANEZ BRODNIK

Brodnik je bil rojen 1918. leta v Velikih Laščah. Osnovno šolo je zaključil v Laščah, nato pa je šel v Ljubljano, kjer se je izučil sobolikarstva, potem pa je delal na domačem posestvu. Kmalu po okupaciji se je vključil v osvobodilni pokret. 8. januarja 1942 je bil skupno z nekaterimi drugimi Laščani aretiran in pred vojaškim sodiščem obsojen na 2 leti. Po kapitulaciji Italije je prišel decembra 1943. leta v Ljubljano, kjer je bil do srede junija 1944, ko je odšel v partizane. V NOV je bil komisar pokretne bolnice 31. divizije. Nemci so ga zajeli, zaprli v Gorico, potem pa odpeljali v taborišče v Nemčijo. Baje je bil v taborišču ustreljen 3. aprila 1945. leta. Od takrat ni za njim nikakega sledu.

FRANCE DEBELJAK

Rodil se je 1904. leta v Št. Rupertu na Dolenjskem. Poročil se je v Lašče, kjer je bil kmetovalec. V zakonu se mu je rodilo 6 otrok. Že leta 1941 je postal aktivist in dober delavec v osvobodilnem gibanju. V partizane je šel 27. junija 1942. leta. V borbi z Italijani je bil ranjen in ujet. Odpeljali so ga v taborišče na Rab, kjer je 26. decembra 1942. leta umrl od lakote.

MARJAN HOČEVAR

Čeprav še mlad fantič, rojen je bil 1927. leta v Velikih Laščah, je začel že leta 1941. delati za NOV. Trosil je letake, raznašal partizansko literaturo itd. Maja 1942. leta je šel v partizane. V času roške ofenzive, v avgustu 1942. leta je bil ujet in odpeljan najprej na Rab, kasneje pa v Padovo. Po kapitulaciji Italije je bil v transportu v Zagrebu, ki je bil namenjen v Nemčijo. Tam so ga sorodniki potegnili iz vagona. Pri njih je ostal do 8. maja 1945. leta, ko so ga dobili ustaši in ga ubili.

MEDE — PAVLA SAJOVIC

Narodni heroj, Sajovic Pavla-Katja se je rodila 1919. leta v Strahinju. Izhaja iz delavske družine. Bila je tekstilna delavka. Z možem je odšla v partizane 29. julija 1941. leta in mu sledila na trnjevi poti. V Pohorskem bataljonu je bila vodnik ženskega voda ter padla skupno z ostalimi borci in borkami Pohorskega bataljona 7. januarja 1943. leta. Ker je bila zelo hrabra borka, je bila 1952. leta proglašena za narodnega heroja.

MEDE RUDOLF-GREGA

Legendarni komandant slavnega Pohorskega bataljona, Grega, je bil rojen 1909. leta v Strahinju. Tudi on je bil doma iz delavske družine, delal pa je kot delavec v tovarni »Sava« v Kranju. Bil je poročen in nekaj časa z družino živel kot begunec v Velikih Laščah. V Partizane je odšel 26. julija 1941. v Kranjsko četo. Po napadu na Preserski most je bil aretiran in zaprt v Ljubljani, a nato izpuščen. Prišel je v Ponikve in se povezal z osvobodilnim gibanjem v Laščah in tu živel do maja 1942. leta. Ko je dobil zopet zvezo s partizani, je odšel v letečo grupo in z njo na Gorenjsko, Koroško in Štajersko, kjer je padel kot komandant Pohorskega bataljona dne 7. januarja 1943. leta.

JANEZ CENTA

Rodil se je 1911. leta na Mali Slevici. Po poklicu je bil delavec. V partizane je odšel že leta 1941. Bil je sposoben organizator narodnoosvobodilnega gibanja. 3. avgusta 1942. leta je bil iz zasede smrtno zadet.

JANEZ DROBNIČ

Drobnič, rojen je bil 1913. leta v Dvorski vasi, je bil po poklicu zidar. V partizane je odšel maja 1942. leta. Bil je borec I. čete, II. bataljona Krimskega odreda. 1943. leta je bil pri Vintarjih ubit.

JOŽE CIMPERMAN

Rojen je bil v Rašici 1908. leta. Po končanih 4 razredih gimnazije v Ljubljani je odšel v glasbeno šolo v Vršac. Ob razpadu Jugoslavije je prišel domov. Z bratom, ki je bil že organiziran, je takoj začel delati za OF. 19. marca 1942. leta so ga Italijani aretirali. Bil je v taborišču Gonars, kasneje pa v Padovi. Po kapitulaciji Italije je šel v Levstikovo brigado. Padel je leta 1944.

SPOMENIK

Okoli Trubarjevega spomenika na Rašici je zgrajena ograja, ki bo varovala spomenik pred tem, da bi okoli njega odlagali les in drugo. Ograja je žična in na betonskih podstavkih.

ŠEPAVEC • zgodba o volku • PO OLAFU ASLAGSSONU PRIREDIL V DRŽAJ

73

Čez pol ure se je približal Bill v družbi dveh tovarišev. Bill je klel, da je bil ves zaripel v obraz. Pred nogami mu je ležalo troje najboljših psov. »Če bo prišel sem, da se nahrani, naj dobi masten zalogaj!« je pretil Bill ter izvlekel iz žepa steklenico strihnina. ‚To bo zadoščalo za ves trop,' je končal.«

»Volkovi se tega ne bodo lotili. Šepavec prav gotovo ne, ker je pretkan,« sem z zadovoljstvom ugotavljal in

74

. . . napotili smo se h konjem. Spotoma mi je prišel moj poni nasproti. Uzde je imel raztrgane. Stara, občutljiva žival je bila močno vznemirjena. Ko smo prispeli do mesta, kjer smo pustili konje, smo našli raztrgane uzde in po natančnem pregledu še Šepavčeve stopinje in stopinje njegovih tovarišev.

Celo uro sem jezdil daleč naokoli, pa nisem našel konj, Šepavec je odlično opravil svoje delo: mojega konja ni nadlegoval . . .«

75

»Nu, vedi«, je zaključil Bill svoje pripovedovanje. »Naslednje jutro sem šel iz radovednosti na kraj, kjer se je odigrala tragedija. In našel sem, kar sem pričakoval! Volkovi s Šepavcem na čelu so obiskali mesto, kjer so ležale mrhovine.

Na svojstven način so se porogali mlademu Billu. Mrhovine se niso dotaknili, kot v zasmeh pa so vsakega zastrupljenega psa pokrili z zemljo . . .«

76

Približno mesec dni po tej tragediji je neke viharne noči prijezdil Bill Parker v Frankov stan ter hotel pri nas prenočiti. Sedli smo okoli ognja, medtem ko je zunaj razsajala burja. Na vse načine je Bill prosil Franka, naj bi tudi on pomagal loviti Šepavca.

»Pasti nastavljam,« je izmikajoče odgovoril Frank. »Kako bi prišel do Šepavca, mi je uganka!« »Nu, upam, mladca, da se bosta odločila za lov!« so bie poslednje Billove besede, ko je zapuščal stan.